

12.06.2008

S İ R K Ü L E R : 2008 / 39

5766 sayılı Kanun ile Bazı Vergi Kanunlarında Yapılan Değişiklikler (II)

5766 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile vergi kanunlarında yapılan değişikliklerin anlatıldığı 38 no.lu Sirkülerimizin devamıdır.

3. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler

3.1. AATUHK'un 3. md.ne Adli ve İdari Para Cezaları Terimleri İlave Edilmiştir

Temel Ceza Kanunlarındaki düzenlemelere göre, suç için öngörülen para cezaları "adli para cezası", kabahatler için öngörülen ise "idari para cezası" olarak ayrıma tabi tutulmuştur. Bu değişikliğe paralel olarak 5766 sayılı Kanununun 1. md. ile AATUH Kanununun 3. md.nde yer alan "Amme, tazminat, inzibati mahiyette olsun olmasın bütün para cezalarını" ibaresi, "Adli ve İdari para cezalarını" şeklinde değiştirilerek Ceza Kanununa uyum sağlanmıştır.

3.2. Tahsil Edilemeyen Amme Alacağı ve Tahsil Edilemeyeceği Anlaşılan Amme Alacağı Terimleri Tarif Edilmiştir

5766 sayılı Kanununun 1. md. ile "Tahsil Edilemeyen Kamu Alacağı" ve "Tahsil Edilemeyeceği Anlaşılan Kamu Alacağı" terimleri ve tarifleri ilave edilmiştir. Bilindiği üzere, tüzel kişilerin kanuni temsilcilerinin sorumluluğu kapsamında; AATUHK'nun kamu alacağından sorumlu tuttuğu kanuni temsilcilere yönelik hükümlerinde, bu şahıslar hakkında takip işlemlerine başlanılmadan önce amme alacağının asıl borçlusundan tahsil edilmemiş veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılmış olması şartı bulunmaktadır.

Tahsil edilemeyen amme alacağı terimi tanımı :

"Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, hacz edilen mal

39/ 1

varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını”

Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi tanımı :

"Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağı veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacaklarını”

Madde hükmü 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.3. Bazı Kamu İşlemleri Yapılması için Kamu Borcu Olmaması Şartına Bağlanması için Yetki Alındı

5766 sayılı Kanununun 2. md. ile AATUHK'nun 22. md.nden sonra gelmek üzere 22/A maddesi eklenmiştir. Söz konusu madde, bazı ödeme, destek, teşvik ve kamusal hizmetlerden yararlanmak için kamu borcu bulunmaması şartı getirilmesi konusunda Maliye Bakanlığına yetki vermiştir.

Buna göre Bakanlık;

- Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye,
- Zorunluluk kapsamına girecek amme alacaklarını tür, tutar ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye,
- Zorunluluk getirilen işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve
- Maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ,

yetkili kılınmıştır.

Amme borcu bulunmaması şartı getirilebilecek ödeme, teşvik, destek ve kamu hizmetleri aşağıdakilerdir;

- Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların bu Kanun kapsamında hak sahiplerine yapacakları ödemeler,
- Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları,
- Teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,
- Harçlar Kanunu'na ekli tarifelerde yer alan ticaret sicil harçlarından kayıt ve tescil harçları, noter harçlarından senet, mukavelename ve kağıtlardan alınan harçlar, tapu ve kadastro harçlarından tapu işlemlerine ilişkin alınan harçlar, gemi ve liman harçları ile diploma harçları hariç olmak üzere (8) sayılı tarifeye konu harçlar ve trafik harçlarına mevzu işlemler,
- Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına konu işlemler.

Yeni maddeye göre, borcu olmadığına ilişkin belgeyi aramaksızın işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara 2000,00 YTL idari para cezası öngörülmüş olup, bu ceza ilgisine tebliğinden itibaren 1 ay içinde ödenecektir. Bu cezaya karşı tebliğ tarihini takip eden 30 gün içinde dava açılabilecektir.

Yeni maddenin yürürlük tarihi 06.06.2008'dir.

3.4. Limited Şirket Hisselerini Devreden Ortak ve Yeni Devir Alan Ortak Devir Tarihinden Önceki Borçlardan Müteselsil Olarak Sorumlu Olacaktır

5766 sayılı Kanununun 3. md.si ile AATUHK'nun 35. md.nde aşağıda yer alan değişiklikler yapılarak, limited şirket hissesini devir alan ortağa müteselsilen devir tarihinden önceki borçların sorumluluğu getirilmiştir.

AATUHK 35. md.nde yer alan "şirketten tahsil imkanı bulunmayan" ibaresi "şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur."

Madde hükmü 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.5. Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu İle İlgili Yeni Düzenleme

5766 sayılı Kanununun 4. md. ile AATUHK'nun "Kanuni Temsilciliklerin Sorumluluğu" başlığı altındaki mükerrer 35'inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda kanuni temsilci veya teşekkülü idare edenlerin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden müteselsilen sorumlu tutulur.

Kanuni temsilcilerin sorumluluklarına dair 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda yer alan hükümler, bu maddede düzenlenen sorumluluğu ortadan kaldırmaz."

VUK'nun 19. md.uyarınca, vergi alacağı, vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar. Vergi alacağı, mükellefler bakımından vergi borcunu teşkil eder. Bu borç tarh, tebliğ, tahakkuk ve tahsil aşamalarından geçmek zorundadır. Yeni değişiklik, bu süreç içinde değişen yöneticileri de müteselsilen sorumluluk kapsamına almaktadır.

3.6. Yurt Dışına Çıkış Yasağı Uygulaması Tekrar Düzenlenmiştir

Pasaport Kanununun 22. md. hükmü gereği, kesinleşmiş ve teminata bağlanmamış vergi borcu belirlenen tutarı aşan borçluların yurt dışına çıkışlarının engellenmesi uygulaması yürürlükteydi ve bilindiği üzere bu düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

5766 sayılı Kanununun 5. md. ile vergi borcu nedeniyle yurt dışı çıkış yasağı uygulaması AATUHK'na eklenen 36/A md. ile tekrar düzenlenmektedir. AATUHK'na eklenen madde aşağıdaki gibidir;

"Yurt dışı çıkış tahdidi:

MADDE 36/A – Devlete ait olup 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile bunlara ait zam ve cezalarını ödeme emrinin tebliğ tarihini takip eden yedi gün içerisinde ödemeyen ya da bu Kanun hükümleri uyarınca hakkında bu alacaklar nedeniyle ihtiyati haciz kararı alınan amme

borçlusunun yurt dışına çıkışı, alacaklı tahsil dairesinin talebi halinde ilgili makamlarca engellenir.

Yurt dışı çıkış tahdidi, yüz bin Yeni Türk Lirası ve üzerinde olan teminat altına alınmamış amme alacağı için uygulanır. Bakanlar Kurulu, bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye ve yeniden kanuni tutarına getirmeye yetkilidir.

Amme alacağına karşılık teminat alınması, alacağın tecil edilmesi, borçlunun aciz halinin tespit edilmesi, yargı mercilerince amme alacağının takibinin durdurulmasına karar verilmesi veya takibin kanunen durdurulması gereken diğer hallerde yurt dışı çıkış tahdidi, alacaklı tahsil dairesinin talebi üzerine ilgili makamlarca kaldırılır.

Amme borçlusu hakkında uygulanan yurt dışı çıkış tahdidi, hastalık, iş bağlantısı gibi hallerde alacaklı tahsil dairesinin uygun görmesi ve bildirimi üzerine ilgili makamlar tarafından kaldırılır. Bu fıkra göre yurt dışı çıkış tahdidinin kaldırılmış olması yeniden tatbikine mani değildir.

Amme borçlusuyla birlikte amme alacağının ödenmesinden sorumlu olan ve bu Kanuna göre amme borçlusu sayılan kişiler hakkında da bu maddede yer alan esaslara göre yurt dışı çıkış tahdidi uygulanır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Yurt dışı yasağı için asgari 100.000,00 YTL sınır konulmuştur. Bu tutarın üzerinde olup teminata bağlanmış borçlar için yasak uygulanmayacaktır.

Aşağıdaki hallerde de yurt dışı çıkış yasağı alacaklı dairenin talebi üzerine ilgili makamlarca kaldırılacaktır;

- Alacağın teminata bağlanması,
- Alacağın tecil edilmesi,
- Borçlunun aciz halinin tespiti,
- Yargı mercilerince amme alacağının takibinin durdurulmasına karar verilmesi veya takibin kanunen durdurulması gereken diğer haller,
- Ayrıca tahsil dairesinin uygun görmesi halinde,
- Hastalık,
- İş bağlantısı.

Yurt dışı yasağı, amme borçlusu ile birlikte amme alacağının ödenmesinden sorumlu olan kişiler hakkında da uygulanabilecektir. Bu düzenleme 06.06.2008 tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

3.7. Vergi Borçlarının İdarece Tecil Edilebilme Şartları Tekrar Belirlendi

5766 sayılı Kanunun 6. md. ile AATUHK'un "Tecil" başlıklı 48. md. değiştirilmiştir.

AATUHK'nun 48'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası ve gecikme zammı alacakları; iki yılı, bu alacaklar dışında kalan amme alacakları ise beş yılı" ibaresi "amme alacağı 36 ayı" şeklinde değiştirilmiştir. **Buna göre tüm amme alacakları faiz alınmak suretiyle 36 aya kadar tecil edilebilecektir.**

AATUHK'nun 48. md.nin 4. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin Yeni Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin Yeni Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Bakanlar Kurulu; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir."

AATUHK'un 48. md.nin 5. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilerek uygulanan hacizler hakkında açıklamalar yapılmıştır.

"Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması halinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil salahiyyetini kullanacak ve bu salahiyyeti devredecek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlusunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye yetkilidir."

Yeni düzenleme 01.07.2008 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Ayrıca 5766 sayılı Kanunun Geçici 1. md. ile aşağıdaki hüküm getirilmektedir;

"Bu Kanun'la 6183 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikler ve eklenen hükümler; hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanır."

Böylece 01.07.2008 tarihinde ödenmemiş olan borçlar için de yeni hükümler uygulanabilecektir.

3.8. Amme Alacağı Takibinin Kaza Mercilerince Tehiri, Kanuni Tecil Süresi Olan 36 Ayı Aştığı Takdirde Tecil Süresi Uzamayacaktır

5766 sayılı Kanunun 7. md. ile AATUHK'un 49. md.nde yapılan değişiklikle 2. fıkrada yer alan "iki senelik" ibaresi "kanuni" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu değişiklik sonrası, AATUHK'a göre yapılan takibatın kaza mercilerince tehiri kanuni 36 aylık tecil müddetini aştığı takdirde tecil müddeti uzatılmaz.

Bu düzenlemenin yürürlük tarihi 06.06.2008'dir.

3.9. Borçluların Taşımazlarının Vergi Borcuna Karşılık Olmak Üzere Maliye Bakanlığınca Satın Alınabilmesine İlişkin Hüküm 31.12.2009 Tarihine Kadar Uzatılmıştır.

5766 sayılı Kanunun 7.md. ile AATUHK'un Geçici 8. md.'nin uygulama süresi 31.12.2009 tarihine kadar uzatılmıştır.

Geçici 8. md. uyarınca, 13.12.2009 tarihine kadar kamu kurumları, KİT'ler ve Belediyelerin borçları karşılığında bu kuruluşların taşınmazları Maliye Bakanlığınca satın alınabilecektir. Ayrıca, borcunu ödemedeki çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen mükelleflerin sahip olduğu taşınmazların, bu mükelleflerin borçlarına karşılık Maliye Bakanlığınca satın alabilmesi uygulaması 31.12.2009 tarihine kadar uzatılmış olmaktadır.

Bu değişiklik hükmü 31.12.2007 tarihinden geçerli olmak üzere 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.10. Üçüncü Şahıslardaki Menkul Malların Haczi İle İlgili Olarak Elektronik Ortamda Haciz Bildirisi Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyenlere 31 Temmuz 2008 Tarihine Kadar Belirli Şartlarla Yeni Bildirim İmkânı Sağlanmaktadır

5766 sayılı Kanunun 26. md. ile yapılan düzenleme uyarınca, Geçici 5. md. ile bildirim mükellefiyetlerinin zamanında yerine getirmeyenlere 31 Temmuz 2008 tarihine kadar, açtıkları davalardan feragat etme şartı ile yeni bir imkan tanınmaktadır. Madde metni aşağıda yer almaktadır.

"GEÇİCİ MADDE 5 – 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 79'uncu maddesi uyarınca elektronik ortamda haciz bildirisi tebliği kapsamına alınmış olan üçüncü şahıslardan, 30/9/2007 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Maliye Bakanlığınca bağlı vergi daireleri tarafından tebliğ edilen haciz bildirimlerine, nezdlerinde amme borçlusunun mal, hak ve alacağı bulunmadığı veya haciz bildirisinde belirtilen tutar kadar olmadığı halde anılan maddede yer alan sürede itiraz etmemiş olanların, haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarihte amme borçlusunun nezdlerinde olan mal, hak ve alacak durumunu bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine bildirmeleri halinde, bu bildirimler anılan Kanun'un 79'uncu maddesi uyarınca süresinde yapılmış bildirim kabul edilir.

Üçüncü şahısların bu madde kapsamındaki bildirimlerinin gerçeğe aykırı olduğunun idarece tespiti halinde, 79'uncu maddenin altıncı fıkrasında öngörülen dava açılmaksızın, haciz bildirisi ile tebliğ edilen amme alacağı bu şahıslardan 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu madde hükmü, yeni bir bildirim gerek bulunmaksızın, 30/9/2007 ila bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar tebliğ edilmiş haciz bildirimlerine süresinden sonra verilmiş cevapları da kapsar.

Bu madde kapsamındaki bildirimlerin hüküm ifade edebilmesi için madde kapsamına giren haciz bildirimleri veya bu haciz bildirimleri üzerine düzenlenen ödeme emirleri ile ilgili açılmış davalardan feragat edilmesi şarttır. Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir."